

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. I. Christi morituri sitis, variæ prædicta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Quinta morientis Christi modulatio sy- gnea: Sitis.

REx Juda & Israelis David, rex ditissimus ac poten- tissimus, rex bello felicissimus, affectu in Deum san- ctissimus, pollens divinâ gratiâ, nihilominus inter regias gazas & delicias, famem & sitim questus, tamquam ex- tremum mendicabulum, Satiabor, inquit, cum apparue- rit gloria tua. In hac vitâ fames mera & mendicitas, fa- tieras nulla. Vehementissimam sitim expertus Rex iste, Quemadmodum, ait, desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus: Sicivit anima mea ad Deum fontem vivum.

REx Christus Regis David filius fuit. Hoc eum no- mine affecterunt non mendici solum, qui clamabant, Do- mine miserere nostri, fili David; ipsi etiam ciyes Hierosoly- mæi die solenni gratulantur: Hosanna filio David, benedi- ctus qui venit in nomine Domini, Hosanna. Christus Rex Israël verus fuit, licet Pharisei joco impio cavillaren- tur: Si rex Israël est, descendat nunc de cruce. Hic ille Davi- dis filius, toto priori tempore quo passus in summis do- loribus de re nullâ questus, nisi jam de unâ siti; Sitis, aiebat. Hanc sitim omni studio sibi sumpsit describen- dum Joannes, qui testis oculatus omnium. Postea inquit, sciens Jesus, quia omnia jam consummata sunt, et consum- maretur Scriptura, dicit, Sitis. Addit: Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo cir- cumponentes, obtulerunt ori eius. Nos unicum vocem illam, myrteri plenam, Sitis, dissertatione hæc exponemus.

§. I. Christi morituri sitis variè prædicta.

VBi Deus Filius in montem Golgotha pervenit, de- tractis vestibus crucem ascendit, & mox hostibus veniam, latrâni paradidit, Matrî discipulum, discipulo Matrem assignavit. His dictis tenebræ tritiorio tenuerunt, quo Christus taciturnas inuit precatones, ce- teris etiam pavore silentibus. Post discussas tenebras lamentum Christi lugubre auditum: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Hæc voces proximè secuta est illa: Sitis.

Hæc sitis utique vehementissima, maxima fuit. Ab uno ad alterum vesperem Christus nec miculam nec guttulam gustavit, extra myrrhati libationem. Atqui san- guineus sudor, ægritonia & angores, deductio ad ju- dices, ascensus Golgothæi montis cum cruce, sanguis per flagra, spinas, clavos, largiter fusus, simileque mor- tis proflusiones viribus omnibus exhauserunt, & ingenti- tem moverunt sitim. Sitis tormentum maximum. Ægroti ceterè inter dolores gravissimos de siti singulariter que- runtur. Bis Christo porrectus porus, qui tamen nihil ad sedandam sitim faciebat. Quàm primùm in Calvarie- divum perventum, vini myrrhati poculum oblatum. Et cum gustasset, noluit bibere. Spongia aceto mersa, pen- dentis ori admota. Ab utroque potu sitis erat irritator. Hæc sitis celebrata vaticiniis diversis. Sibylla Brythæa, quæ mille quingentis annis præcessit Christum, hanc si- tim dilucidè prædixit:

Et fellis amari

Apponunt escam, potumque immittit aceti.

Felle fames ejus, sitis illudetur aceto.

Hanc apponet ei gens scilicet hospita mensam.

Undique Deus perfidiam Hebræam obruit testimo- nis. David apertissimè, Foderunt, inquit, manus meæ & pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea. Factum est cor meum tanquam cera liquescens in medio ventris mei. Aruit tanquam testa virtus mea, & lingua mea adheesi faucibus meis. Et dederunt in escam meam fel, & in siti meâ potaverunt me aceto.

Atque

De die sã- cto Pasche serm. 1. mibi leg. 212.

14. Justitiæ divinæ exactus rigor, & ad perpendiculum exactus sit rigor. Job cap. 9. v. 28.

Habac. c. 1. v. 13.

Job cap. 4. v. 18. Idem c. 25. v. 5. & 6.

Psal. 9. v. 3.

15. Omnia quæ agimus & patimur, exiguæ temporis & momenti sunt.

Ioan. Bondi- nius Flan- der c. 6. post med. mibi pag. 48.

Ioan. cap. 1. v. 14. Gloria Christi in die mortis videri potuit concidisse. Matt. c. 27. v. 42.

ibid. v. 46.

novissimo, infimo. Nil certè magis imum infimùmque, quàm execrandum illud patibulum, in quo Dei Filius recumbens, nobilissimas virtutum non verbo solum sed factò docuit. Bernardus eas considerationi subjiciens, Hic, inquit, virtutum gemmis quatuor cornua crucis ornantur: & est supereminetior charitas, à dextris obedientia, patientia à sinistris, & radix virtutum humilitas in profundo. Hic dicitur trophæum crucis consummatio Dominice passionis, cum ad Iudeorum blasphemias humilis, ad vulnera patiens, in eis linguis, claris exterius pungeretur. Nam & charitas in eoperfecta est, quod pro amicis animam posuit, & obedientiâ consummatâ, cum inclinato capite tradidit spiritum, factus obediens usque ad mortem.

XIV. Justitiæ divinæ quantus, & ad perpendiculum exactus rigor! Hinc Jobus in omnem actionem circum- spectissimus, Verebar, inquit, omnia opera mea, sciens quod non parceres delinquenti. Sicut capillus tenerimus suam umbram, ipsa delictum minimum suam habet pœnam. Non parci ulli nocenti Deus, vel noxiæ. Cùm non haberet à quo primævæ labis solutionem exigeret, strictissi- mè illam excepit à sùo debiti omnino infonitissimo. Hæc exactio instituta est tantâ severitate, ut vel hinc disca- mus, quid appud inferos sit pœna damni, privari scilicet aspectu Dei, Deum habere hostem nullis sæculis reconciliandum. Simulacrum ejus rei, derelictio Christi ad crucem suffixi. O Deus, quàm mundi sunt oculi tui, ne vi- deas malum, & respicere ad iniquitatem non poteris. Hos Dei oculos mundissimos, hunc divinæ justitiæ rigorem ob- stupefcens Jobus, Ecce, inquit, qui serviunt ei, non sunt sta- biles, & in Angelis suis reperit pravitatem. Ecce, luna etiam non splendet, & stella non sunt munda in conspectu ejus. Quantò ma- gis homo putredo, & filius hominis vermis: Re ceterè igitur He- bræus Pfalter justitiæ Dei perhorrescens, Si iniquitates, inquit, observaveris, Domine, Domine quis sustinebit?

XV. Omnia quæ & agimus & patimur, exiguæ tempo- ris & momenti sunt. Quanta fuit passim Christi concio- nantis gloria! Nam is fuit, undique ad Jesum confluxus hominum è totâ Judæâ, Galileâ, Idumæâ, Sidone ac Ty- ro, ex universâ Syriâ & aliis vicinis regnis, ut ubique multa hominum millia eum virum comitarentur, & à dicentis ore penderent. Existimat eruditus scriptor, quod & sacris testimoniis firmat, celeberrimo die illo inter pal- marum sparsiones, non minus quàm trigefies centena millia Judæorum ex unâ Hierosolymorum turbe occur- rissè Christo. Summa fuit gloria Servatoris, etiam inter Phariseorum irrisus. Quod Joannes adstruens, Vi- dimus, inquit, gloriam ejus quasi vngenti à Patre. At verò die mortis videri poterant concidisse hæc omnia. Extrin- tincta potentia: Scipsum, ajunt, non potest saluum facere. Sapientia obscurata: ab Herode & omni ejus aulâ pro- clamatus est stultus & albæ mentis homo, vel ipsâ veste id evulgante. Innocentia peracta est rea. Pependit me- dius latronum velut populi seductor, malefactor, impe- rii affectator. Majestatem regis arundo, spinæ, patibulum, probra innumera tegebant. Accedebat ille me- stissimus clamor: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Vox omnium & sensus tunc erat: Malos & fraudis compertos Deus deserit. Hinc Cypriani dictum: Con- sidero te Domine in patibulo, videbaris sine omni ad- juratorio. Omne decus Domini Jesu, & crux visa est fu- nestâsse. Sed gloriosissimus in vitam reditus, decus om- nemque gloriam multò quàm ante auctiorem reduxit. Quidquid sepultum fuerat cum mortuo, revixit cum re- divivo. Pauculis horis tam admiranda mutatio est fa- cta. Quantus enim fuit descensus è sinu Patris ad pati- bulum crucis, taneus fuit ascensus è patibulo crucis us- que ad dexteram Patris. Modicis hæc intervallis distin- cta sunt. Momentum est quo patimur; Mercedem pa- tientia beata reddit æternitas.

Argue hinc illa sitis, quam è sexcentis doloribus solam prodiit. Nimirum hoc toto patienti tempore duo solum queritur; à Patre se derelictum, & siti exhaustum: ita ut cum derelictione Patris vehementia sitis componatur. Hic grande quid lateat necesse est. Dolores quanti, de quibus poterat acerbè queri! Manus ac pedes perfoffi, caput palliuris terebratum, membra omnia flagellis lacerata, corpus totum funibus extensum. Undique & undique cruciatus, dolorum plena omnia. *Aplamã pedis usque ad verticem non erat in eo sanitas, & tamen unam atque unicam sitim queritur.* Quippe novem aramanissimum Servator, singulare adhuc latere contumeliam à se tolerandam, & acetum sibi obtundendum. Ut ergo consummaretur Scriptura, voce altà exclamavit, *Sitio.* Perinde si diceret: Quidquid imperavit Pater meus de me prædici, à me perferri, id obsequentiissimè perferam, nec unico quidem apice omisso. Ubi nunc igitur potus ille miserabilis, ubi est acetum? Ut consummetur Scriptura. Hoc sæpius non sine mysterio ingeminatur: Sicut scriptum est, Ut impleverit Scripturam, Secundum quod definitum est.

Fit nonnumquam, ut filius Regis etiãnum juvenis nil parens ærario utraq; manu largiatur. Pater in singulos menles definitam pecuniã summam assignans, Fili, ait, huc usque largitiones tuæ poterunt excurrere, & non ulterius. Æternus Pater ingenium sui filii liberalissimum nòrat. Si quidem paratissimus erat Christus vel mare sanguinis è suo largiri, pro singulis hominibus singularem mœni vel crucem ad iudicium diem perpeti. Pater igitur, quæ filio toleranda essent, certis concludens terminibus, acetum ludibrio propinandum voluit esse ultimum, *Ut consummaretur Scriptura.* Ita immensum pelagus amoris in Christo suis confectum metis hanc accepit legem, *Huc usque venies, & non procedes amplius.* Ita divinus Pater maximos, minimos cruciatus Filio tolerandos ab omni ævo decrevit; nec jota, nec apiculus restabat non consummatus.

Quamvis ergo acerbissimos ferret dolores, qui nullis verbis possent exprimi, non tamen eximere se voluit, vel hoc cruciatus reliquo, ut plenè satisfaceret Patri, & suis omnibus numeris constaret redemptioni, nullo eorum, quæ divinitus decreta, prætermisso. Ita suo exemplo ad solidam obedientiam instituit, ne detrectemus ea, quæ Deus nobis decrevit perferenda, licet sint gravissima.

Acetum potè non oblatum ideo, quia id Scriptura prædixit, aut Pater decrevit, sed quia illi hoc facturi erant, ideo prævidit Pater, & decrevit ut ita fieret, humana usus malitiã loco instrumenti. Quod quotidie fit, in pœnis maximè infligendis, quas sæpius ita infligit Deus, ut sanctissima ipsius voluntas hominum voluntate malã velut famulã uratur in sui obsequium. Atque hoc modo, quod prævidit Deus, decrevit. Ita prorsus quidquid pœnarum quivis hominum subit, & vel levissimæ pœnæ cuius ab omni æternitate sunt constitutæ. Ita definitum est. Ita Deus semper voluit, ut ista, & ista quoque, & illa etiam, & quidem hoc modo, tam tu, mi homo, quam ego, ceterique omnes ac singuli patere-mur, quæcumque demum patimur. Ita definitum, sic scriptum est. Nos scripturam hanc non mutabimus. Utinam hæc consulta Dei ac decreta tandem caperemus, longè suavius ferremus, quidquid denique ferendum est, ut impleantur Scripturæ. Nec illud ignoramus, omnem pœnam, quæcumque sustinemus, Deum non permittere tantum, sed & velle, idque, ut Theologi loquuntur, reipsã postivè. Et Deus in isthac providentiã suã non tantum non fallitur, sed nec falli potest.

Quodd autem providentiã divina in connectendis causis multo quàm admirabilissima sit, vel etiam hinc liqueat. Causa propinati acetii fuit querimonia de siti. Nili enim Christus exclamasset, *Sitio*, madidatam spon-

giam pro calice non libasset. Vidit igitur ex æterno tempore, qui videt omnia Deus, antequam fiant, huic filii supplicio & spongiam & acetum in promptu futurum ex aliis causis, his Pater usus in morientis Christi joculari cruciatum. Hoc igitur ante sæcula scripsit: Ultimus mei filii potus sit acetum, spongia sit poculum. Ut ergo hæc Scriptura Varum oraculis lignata consummaretur, proclamavit patientissimus Jesus, *Sitio.* Liceat hic dicere: O quantum est subitus casibus ingenium! Ex tempore fit è carnifice pincerna, è spongiã carchelium & patera, ex arundine trulla, capedo halita potoria, ex acetico sicera mœrentibus propinanda. Hoc una vox illa potuit: *Sitio.*

S. II. Sitis morituræ Christi cum aliorum siti collata.

Sed heu! servulis vilissimis ministratur potus in siti, quandoque etiam miraculo, Dei filio etiam negatur frigida. Ismaëli & mari ejus in solitudine Bersabee sitientibus fontem dulcis aquæ monstrat Angelus. Hebraeis ingratis in deserto Sin aquam postulantibus, fontanam Deus è rupe scaturire jussit copiosissimam. Cùm iidem perveraces Judæi aquas in Mara ob amaritiam aversarentur, lignum illis ostendit Deus, quod aquis immisum dulcedine amarorem omnem correxit. Samsoni post jugulatos mille viros admodum sitienti ex asini mandibulã salientem fontem produxit Deus, quod sitienti in castris Davidi tres militum robustissimi è Berthelemite fonte apportarunt aquam, quam anhelat. Eliã vati subter juniperum accubanti, cererem fontem ministravit Angelus. Isaiã in tormentis sitienti, cùm impii Manassis jussu medius secaretur serrã, Si loë fontem Deus aperuit, ut Epiphanius testatur. Agdio regii sanguinis anachoretæ cibus & potus fuit lac cervæ. Repererunt hi omnes, qui sitim suam propitiarent: & Filio Dei in extremã siti moriendum?

Quam concionatus nervosè Christus, *Quicumque autem dederit uni ex minimis istis calicem aque frigide, tantum in nomine discipuli, amen dico vobis, non perdet mercedem suam.* Quæ verba divus Leo ponderans, *Vide, inquit, Leo serm. 4. exigua ista impendia tantã estimari taxatione meruerunt? Cum amatur ab homine, quod à Deo diligitur, meritò in ejus ascenditur regnum, in cuius transitur affectum.* Ergo frigida sitienti porrecta non solum Dei favorem, sed totum Dei regnum promeretur. At verò hic nullus nec hominum nec Angelorum de Rege suo bene mereri satagit; nemo hydram, nemo caliculum aquæ præbuit. Mater autem lacrymosam vocem illam, *Sitio*, sed opitulari nequit, paratissima tantum lacrymarum fundere, quantum filio sufficisset in levamen sitis. Nec recussasset in fontem mutari, modò sitiens ille cervus alto stipite confixus refocillari potuisset. Dolore quanto recordata fuerit, quoties hunc ipsum moribundum, hunc hominem adhuc tenerum infantem, virgineo lacte pavit.

Clemens Romanus Apostoli Petri discipulus, & in eadem sede Vicarius, solum vertere, & ultra Pontum Euxinum in exilium ire Cherfonam jussus, duo millia Christianorum in latuissimis laborantes reperit. Hi rerum omnium præsertim aquæ penuriã conflabantur: tam dulcem aquam per sex millia petere cogebantur. Hanc plebem sanctam miseratus Clemens, in genua procubuit, & afflictis suppetias oravit è caelo. Finitis precibus montem conscendit, viditque ad agni pedem salire fontem. Ex eo Christiani gratulabundã voluptate sitim omnem sedarunt. At videte, obsecro, hic agnus morienti palo fixus, in salutem orbis immolatus, extremam fert sitim, siti moritur, & nemo est qui gelidam è rivo porrigat. Eò res devenit Dei Filius jam mendicorum infimus, aquam petit, & nemo ei dabit. Hanc mendicitatem Christus velut in pro ludium experiri voluit ad fontem Sichar,